

Norrtåg AB Styrelseprotokoll

Den 7 april 2022, klockan 15.00–16.00

§ 899–905

Närvarande

Stig-Lennart Karlsson	Region Västerbotten
Thommy Bäckström	Region Västerbotten
Karin Ekblom	Region Jämtland Härjedalen
Elvy Söderström	Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland
Jonny Lundin	Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland
Anders Öberg	Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten
Birgitta Larsson	Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten (ersättare)
Per Wahlberg	Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland (ersättare)
Richard Carstedt	Region Västerbotten (ersättare)
Johannes Andersson	Region Jämtland Härjedalen (ersättare)

Övrigt närvarande men ej delaktiga i beslut

Maria Högländer	Norrtåg AB
Annika Garpefjäll	Norrtåg AB
Olle Tiderman	Norrtåg AB

Förhinder

Anton Hammar	Region Jämtland Härjedalen
Nils-Olov Lindfors	Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten

Umeå 2022 det datum som framgår av vår elektroniska underskrift

Ordförande Elvy Söderström

Sekreterare Maria Högländer

Justerare Stig Lennart Karlsson

Styrelsemöte Norrtåg AB 2022-04-07

§ 899 Mötet öppnade

Ordförande Elvy Söderström förklarar mötet öppet.

§ 900 Val av protokolljusterare

Styrelsen beslutar att utse Stig-Lennart Karlsson till justerare

§ 901 Tjänstgörande ersättare

Styrelsen beslutar att Johannes Andersson tjänstgör för Anton Hammar och Birgitta Larsson tjänstgör för Nils-Olov Lindfors

§ 902 Budgetramar 2023

Budgetramarna för 2023 bygger på den trafikbeställning som, i samråd med RKM i de fyra nordligaste regionerna, lämnats till trafikföretaget Vy. De större trafikala förändringarna som har beslutats är nedläggning av Bodenpendeln 4 dubbelturer, en återställning av trafiken Umeå–Luleå från 2 till 3 dubbelturer på vardagar. I augusti 2023 kommer en återställning av det indragna fordonsomloppet Umeå–Sundsvall–Östersund ToR, då tungt underhåll och upprustning avslutats på fordonstypen X62, De sk kommersiella avgångarna, en dubbeltur Umeå–Övik på vardagar och två dubbelturer Östersund–Duved på lördagar har preliminärt beställts, men ligger utanför budget i avvaktan på trafikpliktsbeslut från regionerna.

Den beräknade operatörsersättningen bygger på den nivå som ligger i avsiktsförklaring i pågående förhandling, med förändringspriser på tillkommande trafik. Ersättningen är i 2023 års priser, enligt den indexvarukorg som finns i avtalet.

Den statliga medfinansieringen ligger kvar på nuvarande nivå. Bolaget räknar med att Trafikverket utlöser sin option i december 2023, se vidare § 898.

Bolaget har i sin budget beräknat med två nya tjänster inom ekonomi och marknad för att säkerställa administration med hänsyn till de förändrade villkor i det nya tilläggsavtalet.

En enhällig styrelsen godkänner budgetramarna för 2023, den regionala medfinansieringen fördelas i enlighet med tidigare beslutat procentfördelning. Ev. tillkommande trafikbeställningar ska belasta resp region enligt kilometerproduktion i resp. region. Styrelsen ger vd i uppdrag att informera samtliga ägare och berörda tjänstemän på regionen om budgetramar 2023.

§ 903 Vd rapporterar

Lekmannarevisionens granskningsrapport 2021, bilaga 1a, 1b, 1c och 1d

Lekmannarevisionen har efter dialog med styrelsen lämnat sin rapport avseende grundläggande granskning för år 2021 där fokus bland annat har varit på bolagets arbete runt pandemi och ERTMS. Den sammantagna bedömningen är att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt på ett tillfredsställande sätt. Vidare anser lekmannarevisionen att bolagets interna kontroll i huvudsak varit tillräcklig. De rekommendationer som lämnats till styrelsen är följa upp de åtgärder i handlingsplan, som bolaget lämnat utifrån den gjorda granskningen, för hantering av allmänna handlingar, att bolaget ska utveckla internkontrollplanen och dess uppföljning.

Årsredovisning med revisionsberättelse, bilaga 2

Bolagets externa revisorer har lämnat sin revisionsberättelse då årsredovisningen har undertecknats av samtliga styrelseledamöter.

Status avseende förhandling med trafikföretaget Vy Tåg med anledning av Corona

Vd informerade om status i pågående förhandling. Då bolaget ska äga biljettintäkterna och att det ska bli rätt ur ett juridiskt och skattemässigt förfarande har parterna kommit överens om att den mest framkomliga vägen är att skriva ett trepartsavtal med SilverRail Technologies. SilverRail Technologies hanterar utbud, försäljning och distribution av biljetter för markbunden trafik, med fokus på tåg och buss. Genom att skriva trepartavtal erhåller Norrtåg en egen avräkning månadsvis där avräkning sker mellan alla försäljningsombud i Sverige som säljer tågresor och inbetalning av kassaflödet går direkt till Norrtåg AB. I och med detta förfarande måste tidsplanen för det nya tilläggsavtalet skjutas på en månad för att hinna få allt på plats men ambitionen är ff att signera den 1 maj.

Statlig medfinansiering

Olle Tiderman informerade om vikten av politiskt engagemang för att säkerställa den statliga medfinansieringen av Norrtåg. Dagens avtal går ut 2023-12-09 med en ev. option 1+1 år. I budget 2023 har bolaget räknat med en fortsatt medfinansiering på dagens nivå. Dock har Trafikverket signalerat om en minskad budgetnivå med cirka 20 procent för upphandlad trafik from 2023. En oroande faktor är att Gotlandsfärjan ingår i samma budgetanslag och med ökade dieselpriiser minskar utrymmet för övrig upphandlad trafik. Samtidigt finns det ingen pågående aktivitet för att säkerställa trafik på Norrbottenbanan i samråd med Trafikverket, liknande dagens avtal på Botniabanan som går ut i juli 2025.

Styrelsen godkänner rapporteringen och tillstyrker att slutföra förhandlingen om tilläggsavtal med Vy Tåg med start 1 juni 2022, samt uppdrar till vd att ingå trepartsavtal med SilverRail. Vidare tar ordförande med sig frågan om statlig medfinansiering och får i uppdrag att förankra frågan och skapa en politisk delegation i frågan.

§ 904 Resandeutveckling och kvalitet

Bolaget presenterade utvecklingen av resande per sista mars och trafikkvalitet för mars månad. Utvecklingen är klart positivt. Vecka 13 gjordes drygt 29 200 resor med Norrtåg, vilket är 12 procent färre resor än samma vecka 2019 och 116 procent högre än samma vecka 2021. Mellan vecka 5 och vecka 13 har resandet ökat med 63 procent. Trafikföretaget Vy tåg har under mars månad arbetat med att hinna ikapp med eftersläpande underhåll på fordonen, vilket har inneburit att inställda avgångar har minskat samtidigt som väderförhållanden har varit bra under mars månad. Antal genomförda avgångar uppvisar en regularitet på 95 procent. Punktligheten, RT + 5 min, uppvisar en kvalitetssiffra på 87 procent.

Styrelsen godkänner rapporteringen.

§ 905 Övriga frågor

Ägarråd AB Transitio

Ordförande Elvy Söderström informerade om förändrade förutsättningar för representation i AB Transitios ägarråd. I tidigare styrelsemöte har det fattats beslut om att Richard Carstedt skulle efterträda Elvy Söderström som representant i AB Transitios ägarråd. Dock har man beslutat att ägarrådet i Transitio ska omfatta endast de ”större ägarna” av Transitio. Det skulle innebära att Norrtåg och de fyra nordligaste länen inte omfattas i det ”nya” ägarrådet. Elvy Söderström har lyft frågan till Transitio och menar att det bör finnas med en representant från Norrtåg med hänsyn till de särskilda förutsättningarna det finns för norra Sverige i form av vinterklimat, ERTMS och ev. inköp av 250 km tåg.

Nästa möte

Inför avslut av pågående förhandlingar, då parterna ska träffa avtal om tilläggsavtal, föreslås ett nytt styrelsemöte den 28 april.

Styrelsen godkänner rapporteringen.

Ordförande avslutar mötet

Till årsstämman för Norrtåg AB
(organisationsnummer 556758-3496)

Granskningsrapport år 2021

Vi, av fullmäktige i regionerna Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland Härjedalen, har granskat verksamheten i Norrtåg AB.

Styrelse ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisor har i uppdrag att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och fullmäktiges revisionsreglemente samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning. Styrelsen bedömer att verksamheten genomfördes i enlighet med de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll i huvudsak var tillräcklig.

Granskningsrapporten är digitalt signerad.

Mattias Sehlstedt
Lekmannarevisor

Bjarne Hald
Lekmannarevisor

Mikael Gäfvert
Lekmannarevisor

Finn Cromberger
Lekmannarevisor

Vi återoppar bifogad rapport: *Grundläggande granskning år 2021 av Norrtåg AB*, revisionskontoret Region Västerbotten.

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	MIKAEL GÄFVERT	
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor, Norrtåg AB	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_08e104b4c29854faa80f2240a8a97ff324	
DATUM & TID:	2022-03-18 11:23:52 +01:00	

NAMN:	BJARNE HALD	
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor, Norrtåg AB	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_05a3cca879a930111bdcd1d2825ac8aec8	
DATUM & TID:	2022-03-19 18:47:16 +01:00	

NAMN:	Finn Cromberger	
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor, Norrtåg AB	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_05d489ce9221eb9b8c7865835ece9add96	
DATUM & TID:	2022-03-19 17:57:53 +00:00	

NAMN: MATTIAS SEHLSTEDT
TITEL, ORGANISATION: Lekmannarevisor, Norrtåg AB
IDENTIFIKATIONSTYP: Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID: _08a3b2e330155d70d14d131e56393b2e4f
DATUM & TID: 2022-03-21 12:20:45 +01:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-03-21 12:20:52 +01:00
Ref: 33657SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Styrelsen i Norrtåg AB

lakttagelser i 2021 års granskning

Av granskningen framgår att bolagets styrelse och VD under året agerade för att hantera de negativa effekterna av pandemin. Med hänsyn till omständigheterna bedömer vi att bolagets verksamhet år 2021 genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Vi bedömer att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Granskningen visar dock att styrelsen för år 2021 inte säkerställde en tillräcklig styrning och kontroll över bolagets allmänna handlingar. Vi bedömer att den handlingsplan som VD har godkänt i februari 2022 är tillräcklig för att rätta till bristerna.

Bolagets styrelse bedömer att verksamheten år 2021 genomfördes i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.

Rekommendationer till styrelsen

- Följ upp att åtgärderna i handlingsplanen för hantering av allmänna handlingar blir genomförda.
- Utveckla metodmässigt internkontrollplanen och uppföljningen av planen.
- Se till att styrelsens utvärdering om verksamheten är genomförd i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna omfattar hela verksamhetsåret.

Digital signering

Mattias Sehlstedt
Lekmannarevisor

Bjarne Hald
Lekmannarevisor

Mikael Gäfvert
Lekmannarevisor

Finn Cromberger
Lekmannarevisor

Vi återoppar bifogad rapport: *Grundläggande granskning år 2021 av Norrtåg AB*, revisionskontoret Region Västerbotten.

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	MIKAEL GÄFVERT	
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor, Norrtåg AB	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_09b8e2631b7bc59981f67aaab64052512f	
DATUM & TID:	2022-03-18 11:21:59 +01:00	

NAMN:	Finn Cromberger	
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor, Norrtåg AB	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_0510b0e712d632db7422352c4a8f5ca276	
DATUM & TID:	2022-03-18 16:49:11 +00:00	

NAMN:	BJARNE HALD	
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor, Norrtåg AB	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_05a3cca879a930111bdcd1d2825ac8aec8	
DATUM & TID:	2022-03-19 18:46:17 +01:00	

NAMN: MATTIAS SEHLSTEDT
TITEL, ORGANISATION: Lekmannarevisor, Norrtåg AB
IDENTIFIKATIONSTYP: Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID: _08a3b2e330155d70d14d131e56393b2e4f
DATUM & TID: 2022-03-21 12:20:06 +01:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-03-21 12:20:13 +01:00
Ref: 33656SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Grundläggande granskning år 2021

Norrtåg AB

Foto: Jonas Westling

Mars 2022
Richard Norberg
Revisionsdirektör
Region Västerbotten

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Rekommendationer till styrelsen	3
2. Bakgrund	4
Lekmannarevisorernas uppdrag	5
Iakttagelser i 2020 års granskning	5
Syfte och revisionsfrågor i 2021 års granskning	6
Revisionskriterier	6
Metod	6
3. Bolagets uppdrag och mål	7
Ägarnas uppdrag till bolaget	7
Ägarnas krav på rapportering	7
Styrelsens arbetsordning	8
Styrelsens verksamhetsplan	9
4. Granskningens resultat	11
Styrelsens styrdokument	11
Styrelsens löpande kontroll	11
Styrelsens interna kontroll	12
Uppgraderingen av ERTMS	12
Pandemin	13
Hantering av allmänna handlingar	14
Styrelsens årsredovisning	15
5. Uppföljning av rekommendationer	17
6. Svar på revisionsfrågor	18
Rekommendationer till styrelsen	18
Bilaga	20

1. Sammanfattande analys

Av granskningen framgår att bolagets styrelse och VD under året agerade för att hantera de negativa effekterna av pandemin. Med hänsyn till omständigheterna bedömer vi att bolagets verksamhet år 2021 genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Vi bedömer att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Granskningen visar dock att styrelsen för år 2021 inte säkerställde en tillräcklig styrning och kontroll över bolagets allmänna handlingar. Vi bedömer att den handlingsplan som VD har godkänt i februari 2022 är tillräcklig för att rätta till bristerna.

Bolagets styrelse bedömer att verksamheten år 2021 genomfördes i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.

Rekommendationer till styrelsen

- Följ upp att åtgärderna i handlingsplanen för hantering av allmänna handlingar blir genomförda.
- Utveckla metodmässigt internkontrollplanen och uppföljningen av planen.
- Se till att styrelsens utvärdering om verksamheten är genomförd i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna omfattar hela verksamhetsåret.

2. Bakgrund

Enligt bolagsordningen ska Norrtåg AB bedriva persontrafik med tåg på dagtid för kollektivtrafikmyndigheterna i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland.

Norrtåg AB är upphandlare och beställare av trafiken. Norrtåg AB tillhandahåller tåg och verkstad för service av tågen. Trafiken upphandlar Norrtåg AB med tjänstekoncession. Mellan Norrtåg AB och upphandlat trafikföretag finns en gränsdragningslista som reglerar ansvarsförhållandena mellan bolagen. Tjänstekoncessionen innebär att trafikföretagen behåller intäkterna från biljettförsäljning för resorna. För perioden 2015 – 2025 har Norrtåg AB avtal med Vy AB. Delar av underhållet av tågen utför Euromaint AB på uppdrag av Vy AB. Verkstaden som ligger i Umeå hyr Norrtåg AB från Umeå kommun.

Norrtåg AB äger inte tågen. Tågen hyr Norrtåg från AB Transito som är specialist på fordonsupphandlingar och förvaltning av fordonen. Transito ägs av Sveriges regioner och kollektivtrafikmyndigheter. Transitios uppdrag är att förse sina ägare med tåg. AB Transito ansvarar också för det tunga underhållet av tågen. Regionerna lämnar borgen för de lån som AB Transito har för att köpa in tågen.

Norrtågs styrelse har 8 ordinarie ledamöter och 4 ersättare. I styrelsen sitter politiker. Bolaget har sitt säte i Umeå. I Umeå finns också bolagets kontor. På kontoret finns 6 anställda, varav 2 är utlånade till projekt.

Bolagets ägare

Norrtåg AB har fyra ägare som äger 25 procent var:

- Kommunalförbundet Norrbottens läns kollektivtrafikmyndighet.
- Från och med den 1 januari 2022 är Region Västerbotten ägare. Tidigare var Länstrafiken i Västerbotten AB ägare.
- Region Jämtland Härjedalen.
- Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län. Pågår arbete i syfte att föra över ägandet till Region Västernorrland.

I ägardirektivet kan man läsa att upphandlingar av trafiken ska genomföras i samverkan med bolagets ägare. I upphandlingarna ska det utses upphandlingsgrupper bestående av personer från både bolaget och ägarna. Upphandlingsgrupperna ska godkänna förslag till förfrågningsunderlag innan det beslutas av bolaget.

Regionerna och staten delfinansierar

Merparten av verksamheten ska finansieras med hjälp av biljettintäkter. Verksamhet finansieras också av regionerna i de fyra nordligaste länen och av staten. År 2021 uppgick bolagets intäkter till 409 miljoner kronor. Kostnaderna för den regionala trafiken uppgick till 190 miljoner kronor, vilket var 205 000 kronor lägre än vad ägarna hade betalat till bolaget. Bolaget ska ha ett noll-resultat och överskottet på 205 000 kronor bokades i årsbokslutet upp som en skuld till ägarna. Bolaget är inte vinstdrivande.

Lekmannarevisorernas uppdrag

Lekmannarevisorernas uppdrag regleras i kommunallagen och aktiebolagslagen. Lekmannarevisorn granskar bolagets styrelse och VD. Lekmannarevisorerna ska granska och pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Lekmannarevisorerna ska också granska om den interna kontrollen är tillräcklig. Prövningen av verksamhetens ändamålsenlighet och om ekonomin är tillfredsställande utgår från ägarnas och ytterst fullmäktiges, direktiv och beslut för bolaget.

I ägardirektivet har ägarna beslutat att lekmannarevisorerna i sin årliga granskningsrapport särskilt ska bedöma om bolaget verksamheten är genomförd i enlighet med bolagsordningen och ägarnas direktiv. Lekmannarevisorerna ska också bedöma om verksamheten är genomförd i enlighet med de kommunala befogenheterna. Lekmannarevisorerna ska skyndsamt meddela ägarna om bolaget inte genomför verksamheten i enlighet med bolagsordningen och ägardirektiven.

Norrtåg AB har fyra lekmannarevisorer som utses av respektive fullmäktige i de fyra nordligaste regionerna. Enligt kommunallagen ska lekmannarevisorerna ta hjälp av sakkunnigt stöd (12 kap. 8 §). Lekmannarevisorerna bestämmer själv omfattningen på det sakkunniga stödet. För år 2021 har lekmannarevisorerna anlitat Richard Norberg på Region Västerbottens revisionskontor som sakkunnigt stöd.

Efter avslutad granskning ska lekmannarevisorerna överlämna sin årliga granskningsrapport till regionernas revisorer. Lekmannarevisorerna ska också överlämna sin rapport till bolagets bolagsstämma. Lekmannarevisorernas granskning är en del av den samordnade revisionen av respektive region. Det innebär att revisorerna i regionerna ska bifoga granskningsrapporter och revisionsberättelser från de kommunala bolagen till sina revisionsberättelser för regionerna. Med stöd av den samordnade revisionen ska respektive regionfullmäktige ta ställning till instruktioner för sina ombud inför de kommunala bolagens årsstämmor.

Auktoriserade revisorns uppdrag

Kommunala bolag ska också granskas av en auktoriserad revisor. Den auktoriserade revisorn väljs av bolagsstämman och har i uppdrag att granska bokföring, årsredovisning, intern kontroll samt styrelsens och VD:s förvaltning. Bolagets auktoriserade revisor skriver en revisionsberättelse som överlämnas till bolagsstämman. Den auktoriserade revisorn ska också överlämna sin revisionsberättelse till revisorerna i respektive fullmäktige. Lekmannarevisorn och bolagets auktoriserade revisor är två separata bolagsorgan med olika uppdrag. Uppdragen syftar till att ge ägaren ett så brett underlag som möjligt i sin bedömning i ansvarsfrågan avseende styrning, verksamhet och räkenskaper. Uppdragen är delvis överlappande när det gäller granskning av den interna kontrollen.

Iakttagelser i 2020 års granskning

Av granskningen framgår att bolagets styrelse och VD under år 2020 agerade för att hantera de negativa effekterna av pandemin. Med hänsyn till omständigheterna bedömde lekmannarevisorerna att bolagets verksamhet var genomförd ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Lekmannarevisorerna bedömde att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Bolagets styrelse bedömde att verksamheten år 2020 genomfördes i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna.

Lekmannarevisorerna gjorde ingen annan bedömning. Lekmannarevisorerna lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

- Ställ krav på skriftlig utvärdering av om verksamheten är genomförd i enlighet med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna.
- Komplettera de mångåriga målen med årliga mål.
- Utveckla metodmässigt internkontrollplanen och uppföljningen av planen.

Syfte och revisionsfrågor i 2021 års granskning

Granskningens syfte är att ge underlag för lekmannarevisorernas bedömningar i den årliga granskningsrapporten. Granskningen är översiktlig med inriktning mot bolagets resultat för år 2021 och styrelsens system för styrning och kontroll. För granskningen har vi formulerat följande övergripande revisionsfrågor:

- Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?
- Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer som lekmannarevisorerna lämnade för 2020 års granskning?

Med utgångspunkt av en riskanalys har lekmannarevisorerna beslutat att särskild uppmärksamhet i granskningen ska riktas till risker förknippade med:

- Uppgraderingen av ERTMS.
- Hantering av allmänna handlingar.

Granskningen uppmärksammar därutöver bolagets hantering av pandemin.

Revisionskriterier

Revisionskriterierna utgör de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier för denna granskning är:

- Kommunallagen, 2, 5 och 10 kap.
- Aktiebolagslagen, 8 kap.
- Årsredovisningslagen, 6 kap.
- Bolagsordning
- Ägardirektiv

Metod

Granskningen är genomförd med hjälp av dokumentationsstudier av styrelsens styrande och redovisande dokument samt av styrelsens protokoll. Avstämningar är genomförda med bolagets VD och controller. I november 2021 och i samband med

slutrevision i mars 2022 har lekmannarevisorerna genomfört träffar med bolagets styrelse och VD. Syftet med träffarna har varit att få information om bolagets verksamhet och resultat samt styrelsens arbete med att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll. Bolagets VD och controller har som ett led i kvalitetssäkringen getts möjlighet att lämna synpunkter på rapportutkast.

3. Bolagets uppdrag och mål

Ägarnas uppdrag till bolaget

Bolaget ska på uppdrag av kollektivtrafikmyndigheterna i de fyra nordligaste länen upphandla och beställa persontrafik på tåg på dagtid i respektive län (regionalt), mellan länen och angränsande län (interregionalt) i överenskommelse med Trafikverket. I direktiven från ägarna kan man bland annat läsa att bolaget ska:

- Ska samverka med ägarna i arbetet med att planera, samordna och upphandla persontrafik på tåg som har hög kundtillfredsställelse.
- Erbjuder rationell och effektiv persontrafik med tåg.
- För regionens invånare erbjuder attraktiv persontrafik med tåg med hög tillgänglighet och standard. Norrtåg AB ska erbjuda regelbundna resor mellan de orter som de regionalpolitiska programmen pekar ut är viktiga att tillgodose.
- I dialog med ägarna samordnar trafikutbudet med den övriga interregionala trafiken.
- Utveckla väl fungerande samarbete med ägarna och trafikentreprenörer och bidra till att kompetensen hos dessa tas tillvara.
- Eftersträva upphandlingar med incitament för trafikföretagen.

Ägarnas krav på rapportering

Bolaget ska lämna följande handlingar till ägarna:

- Kvartalsrapporter med prognoser för resultat för helåret.
- Årsredovisning. Förvaltningsberättelse ska utöver kraven i aktiebolagslagen innehålla en redovisning av hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det kommunala ändamålet och kommunala befogenheterna som anges i bolagsordningen. Redovisningen ska vara utformad så att den kan utgöra grund för regionstyrelsernas uppsiktsplikt enligt kommunallagen och lekmannarevisorernas granskning.
- Årlig redovisning av resandeutveckling och uppföljning av trafik tecknad med Trafikverket om "Norrtågsförsöket".

Vår kommentar

Ägarna bör se över bolagsordning och det ägardirektivet.

- Av bolagsordningen framgår inte vilka kommunala befogenheter som utgör ram för bolagets verksamhet vilket är ett krav enligt kommunallagen (10 kap. 3§).

- I ägardirektiven är kraven på bolagets styrning och rapportering begränsade. Inte heller vid bolagsstämman i juni 2021 riktade ägarna några specifika krav på bolaget.

Styrelsens arbetsordning

Styrelsen har beslutat att det är styrelsen som ska besluta om sådant som är strategiskt (mål, väsentliga policies och andra strategiska planer). Av arbetsordningen framgår att styrelsen ska besluta om bland annat följande styrdokument:

- Affärsplan eller marknadsplan
- Policies
- Styrelsens arbetsordning
- VD-instruktion
- Sammanträdesplan
- Budget
- Bokslutsdispositioner
- Delårsrapport
- Årsredovisning
- Upphandlingar av trafikavtal
- Investeringar i fastigheter
- Anställning av VD

Styrelsen ska enligt arbetsordningen se till att strategiska dokument är uppdaterade och följs.

Bolagets VD ska löpande hålla styrelsen informerad om viktiga händelser, utvecklingen av bolagets resultat, ställning, likviditet med mera. Rapporteringen ska vara utformad på sådant sätt att styrelsen kan göra välgrundade bedömningar. Enligt arbetsordningen ska VD vid styrelsemöten rapportera om:

- Trafik
- Ekonomi
- Allmän aktuell information

Styrelsen ska se till att det finns en skriftlig utvärdering av om verksamheten är genomförd i enlighet med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna.

Till arbetsordningen finns en sammanträdesplan som visar när styrelsen under året ska besluta om styrdokument och få rapporter med mera.

Vår kommentar

Det är positivt att styrelsen vidtagit åtgärd men anledning av rekommendation år 2020 om att ställa krav på skriftlig utvärdering om verksamheten är genomförd i enlighet med det kommunala ändamålet och inom de kommunala befogenheterna.

Styrelsens verksamhetsplan

Verksamhetsplanen för år 2021 inleds med att återge ägarnas uppdrag till bolaget och den affärsidé som styrelsen beslutat om:

”Norrtåg AB skall vara en viktig faktor för Norrlands regionala utveckling. Norrtåg ska, på affärsmässiga grunder, erbjuda samhällsekonomiskt effektiva, attraktiva och långsiktigt hållbara resmöjligheter för de som bor i, verkar i eller besöker regionen.”

I verksamhetsplanen uppger styrelsen att bolaget har som vision att bilda ett väl sammanhållet och attraktivt trafiksystem tillsammans med den övriga kollektivtrafiken. Bolagets planering i verksamhetsplanen utgår från följande verksamhetsområden:

- **Resenären.** Bolaget ska utgå från resenärernas olika behov. Tågen ska vara bekväma och anpassade till arbetspendling och andra behov. Trafiken ska vara tillgänglig, lätt att planera och informationen till resenärerna ska vara god.
- **Utbud.** Trafiken ska knyta samman städer och kommuner så att invånarna snabbt kan ta sig till arbete, skola och fritidsaktiviteter. Norrtåg ska samverka med övriga aktörer inom kollektivtrafiken. Bolaget ska verka för att järnvägsnätet underhålls och utvecklas. En väsentlig del för bolaget är att tillhandahålla väl fungerande tåg och depå för tågen till den operatör som genomför trafiken.
- **Varumärket.** Allmänheten ska ha en positiv uppfattning av varumärket Norrtåg. Det ska finnas en tydlig arbetsfördelning mellan Norrtåg och operatör för arbetet med att bygga varumärket.
- **Styrning och ekonomi.** Upphandling och inköp är en del av den strategiska styrningen. Uppföljning av trafikavtal under avtalstid är en viktig del för att säkerställa att trafiken genomförs i enlighet med enligt avtal, att fel och brister uppräcks och att medborgarna får den verksamhet som de har rätt till. För att säkerställa framtida statlig finansiering av Norrtågstrafiken behöver bolaget kontinuerligt följa upp politiska beslut, regler för statligt stöd, vad Norrtågstrafiken bidrag med utifrån transportpolitiska och regionala perspektiv. Norrtåg ska aktivt bevaka utvecklingen av banavgifter, fordons- och depåkostnader med mera och vilka konsekvenser dessa får på trafikkostnaderna.

För respektive verksamhetsområde beslutade styrelsen om särskilda fokusområden för år 2021. I verksamhetsplanen hade styrelsen också sammanställt en SWOT-analys med bedömningar om styrkor, svagheter, möjligheter och hot. I tabellen på nästa sida återger vi de mål som styrelsen beslutade om för år 2021 och långsiktigt från år 2025 och framåt. Inriktningen år 2021 var enligt styrelsen att skapa goda förutsättningar för trafiken när resandet skulle återkomma efter pandemin. På grund av pandemin utgick för år 2021 några av styrelsens mål.

Målområde	2021	2025 och framåt	2025
Resenär			
Helhetsintryck (NKI)	Utgår på grund av pandemin	90%	90%
Utbud			
Regularitet*	95%	95%	95%
Punktlighet*	95%	95%	95%
Varumärke			
Resandeutveckling	Under kvartal 4 ska resandet återgå till 2016 års volymer	5% årligen	5% årligen
Känt varumärke	Utgår	80%	
Positivt inställda till varumärke	Utgår	70%	
Ekonomi/Styrning			
Ekonomi	Ekonomi i balans	Ekonomi i balans	Ekonomi i balans
God ekonomisk hushållning	Årlig uppföljning av verksamhetsplan med fokusområden.	Årlig uppföljning av verksamhetsplan med fokusområden	Årlig uppföljning av verksamhetsplan med fokusområden

* Målsättning utifrån trafikpåverkande händelser som operatören styr över.

Vår kommentar

Vi bedömer att styrelsen hade en genomarbetad verksamhetsplan för år 2021 med tydlig struktur och med utgångspunkt av bolagets uppdrag. Det övergripande uppdraget, affärsidén och visionen hade styrelsen delat in och brutit ned i verksamhetsområden, fokusområden och mätbara mål. Positivt är också att det i verksamhetsplanen fanns en SWOT-analys med bedömningar av styrkor, svagheter, möjligheter och hot. De mål som styrelsen beslutat om är i huvudsak mätbara. Vi är dock tveksamma till nedbrytningen av målet för god ekonomisk hushållning som mer liknar en rutin om att uppföljning ska göras. Det finns risk att målet är för trubbigt och inte tillräckligt bidrar till styrelsens styrning och uppföljning av verksamheten.

4. Granskningens resultat

Styrelsens styrdokument

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad styrelsen beslutade om grundläggande styrdokument för år 2021.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Affärsplan	Ja	Framgår av verksamhetsplan
Arbetsordning	Ja	2021-06-03, §822
Instruktion till VD	Ja	Framgår av styrelsens arbetsordning
Verksamhetsplan för år 2021	Ja	2021-02-24, §7801
Mätbara mål	Ja	
Budget år 2021	Ja	2020-05-14, §760
Internkontrollplan för år 2021	Ja	2021-02-24, §7801
Attestordning	Ja	2019-12-11, §730
Delegationsordning eller motsvarande	Ja	Framgår av arbetsordning och regler för attestering
Dokumenthanteringsplan	Ja	2014-12-18, §477, senast reviderad av VD 2018-02-23

För bolaget finns också en rad andra styrdokument som:

- Upphandlingspolicy
- Placeringspolicy
- Riktlinjer för representation
- Kommunikationsplan
- Riktlinjer för reklam och marknadsföring
- Integritetspolicy

Vår kommentar

Bolagets styrelse har i hög grad beslutat om styrande dokument.

Styrelsens löpande kontroll

År 2021 hade bolagets styrelse 7 protokollförda sammanträden. En genomgång av protokollen visar att styrelsens under året fick information om bolagets verksamhet med hjälp av ekonomiska rapporter, rapporter om trafik, VD-rapporter med mera. I stor utsträckning kan man följa styrelsens arbete med hjälp av protokollen och bifogade underlag. Protokoll, styrande dokument, uppföljningsrapporter med mera finns samlade i en digital plattform som styrelsens ledamöter har tillgång till.

Vår kommentar

Med hjälp av protokollen kan vi se att styrelsen hade god löpande kontroll över verksamheten år 2021.

Styrelsens interna kontroll

Styrelsens internkontrollplan

Styrelsen beslutade i februari 2021 om sin internkontrollplan för år 2021. Planen utgick från identifierade risker inom områdena:

- Trafikbeställningar och trafikbeslut
- Resenärer
- Utbud och trafik
- Varumärke
- Ekonomi och styrning

Sammanlagt beskrevs och värderades ett 20-tal risker. För var och en av riskerna fanns beskrivningar av planerade kontroller, vilka som var ansvarig för kontrollerna och tidplan för när kontrollerna skulle genomföras. Vi noterar att styrelsen beslutade om sin internkontrollplan för år 2021 innan vi hade avslutat vår granskning för år 2020 och lämnat rekommendationen om att arbetet med den interna kontrollen behövde utvecklas.

Den 9 december 2021 följde styrelsen upp internkontrollplanen för år 2021 med en skriftlig rapport. I den skriftliga rapporten följde styrelsen upp kontrollerna hjälp av kommentarer och färgmarkeringar. Enligt redovisningen varierade resultaten för de olika kontrollerna. För några av kontrollerna var "statusen" helt grön. För några av kontrollerna var statusen markerade med delvis grön och grå färg. Uppföljningsrapporten saknade en sammanfattande analys av hur den interna kontrollen hade fungerat under år 2021. I årsredovisningen kan man läsa att uppföljningen inte hade visat på brister som medförde att särskilda åtgärder behövde vidtas.

Vår kommentar

Det är positivt att styrelsen årligen beslutar om en internkontrollplan och genomför uppföljning av planen. Internkontrollplanen för år 2021 hade bra struktur med tydligt identifierade riskområden med mera. Vi ser gärna att kontrollerna metodmässigt blir mer avgränsade så att det tydligare framgår vilka kontrollmoment som faktiskt ska genomföras. Flera av kontrollerna tycks mer handla om olika rutiner. Även uppföljningen kan utvecklas så att det tydligare framgår hur kontrollerna är genomförda.

Uppgraderingen av ERTMS

Enligt de ursprungliga planerna skulle signalsystemet ERTMA etableras på järnvägar i Sverige under 2010-talet. Pilotprojekt för etableringen var Botniabanan/Ådalsbanan. Därefter har ERTMS även införts på Haparandabanan. För övrig järnväg i Sverige har Trafikverket succesivt flyttat fram tidpunkten för en etablering av ERTMS. För Norrtåg AB har införandet av ERTMS medfört problem till följd av att systemet varit nytt och under utveckling. De första åren orsakade ERTMS stora störningar på trafiken. Norrtåg AB har också haft höga kostnader på grund av investeringar och uppgraderingar av ERTMS på tågen.

För några år sedan beslutade Trafikverket att Botniabanan/Ådalsbanan även skulle vara ett pilotprojekt för en uppgradering till ERTMS 3.0. Omställningen av banan skulle genomföras våren 2020 och Norrtåg AB påbörjade ett arbete med att

anpassa sina fordon till uppgraderingen. ERTMS 3.0 blev dock inte klart i tid och Trafikverket har successivt flyttat fram omställningen till november 2021.

Av Norrtågs 22 fordon ska 18 utrustas med en uppgradering till ERTMS 3.0. Under år 2021 blev 15 av fordonen klara och de sista tre beräknas bli klara i mars 2022. Under de kommande åren kommer ytterligare uppgraderingar av ERTMS i fordonen att behöva genomföras. Uppgraderingarna innebär att fordon behöver tas ut drift.

Norrtåg AB har opponerat sig mot att de fyra nordligaste länet har fått vara testpilot för att införa ERTMS i Sverige. Norrtåg menar att de fyra nordligaste länet fått ett orimligt stort ansvar att finansiera och införa ERTMS. Under hela perioden har företrädare för bolaget och de fyra nordligaste regionerna framfört synpunkter om detta till riskdagen och Trafikverket genom uppvaktningar eller i förhandlingar. Under år 2021 har styrelsens ordförande haft dialog med infrastrukturministern om finansieringen. Under året genomfördes också en formell brevväxling:

- Den 14 april 2021. Skrivelse till Trafikverkets generaldirektör med kopia till infrastrukturminister.
- Den 23 april 2021. Svar från Trafikverkets generaldirektör.
- Den 12 maj 2021. Frågor till Trafikverkets planeringschef.
- Den 26 maj 2021. Svar från Trafikverkets planeringschef.

Vi har fått uppgift från VD för Norrtåg AB att bolaget har för avsikt att få till ett möte under våren 2022 med Trafikverkets nye generaldirektör för att diskutera finansieringsfrågan vidare.

En genomgång av styrelsens protokoll för år 2021 visar att styrelsen vid sina sammanträden fått information om uppgraderingen av ERTMS och vidtagit åtgärder (se bilaga).

Vår kommentar

Vår granskning av protokoll visar att styrelsen under år 2021 löpande höll sig informerad om uppgraderingen av ERTMS och att åtgärder vidtogs.

Pandemin

Pandemin medförde att resandet kraftigt minskade år 2021 i jämförelse med år 2019 som var det senaste normalåret förra pandemin. Av vår granskning framgår att bolaget och bolagets styrelse löpande har hållit sig informerad om pandemins påverkan på resandet och trafiken. Bolaget har även deltagit i arbete med att rapportera trängsel, svara på frågor från smittskydd, remisser från regeringen, länsstyrelsens tillsyn, dialoger med operatören med mera.

Ombord på tågen ansvarar operatören för hanteringen och att lagar, regler och råd följs. Tre huvudsakliga råd har gällt; håll avstånd, god handhygien och information till resenärer om myndigheternas råd och riktlinjer. Under en begränsad period har det också funnits krav på munskydd på vissa tider på dygnet. Det har därutöver också funnits en rekommendation om munskydd om det inte har varit möjligt att hålla avstånd. Under första halvåret 2021 fanns det också ett krav på maximalt 50 procents beläggning ombord på linjer som var över 150 kilometer. Detta krav påverkade de flesta av Norrtågs linjer.

Till följd av att trafiken är upphandlad med tjänstekoncession har det låga resandet haft en stor negativ påverkan på operatören. Den statliga kompensationen har inte varit i nivå med de minskade intäkter som operatören har haft under år 2020 och 2021. Ersättningen från Trafikverket har totalt motsvarat 30 – 35 procent av det totala intäktstappet i jämförelse med år 2019. Under år 2020 och 2021 har även kostnaderna ökat för operatören till följd av störningar i infrastrukturen, sjukskrivningar personal, ökade kostnader för ersättningsbussar med mera. I december 2021 begärde operatören förhandlingar med Norrtåg AB om avtalet. Vid tidpunkten för när arbetet med denna granskning avslutades pågick fortfarande förhandlingen.

Vår kommentar

Vår granskning av protokoll visar att styrelsen löpande höll sig informerad om effekterna om pandemin och säkerställde att åtgärder vidtogs.

Hantering av allmänna handlingar

Vi har utifrån lagkrav och regionfullmäktiges arkivreglemente kontrollerat bolagets system och rutiner kring arkivering och diarieföring. Vår genomgång visar att bolagets styrning och kontroll över hanteringen av allmänna handlingar inte är tillräcklig i följande avseenden:

Arkivering

- Bolagets dokumenthanteringsplan behöver kompletteras med en arkivbeskrivning. Det saknas uppgifter om organisationen och arkivmyndigheten samt slutförvaring av handlingar. Informationen finns delvis i bolagets riktlinjer för dokumenthantering.
- Bolagets fysiska arkiv behöver ses över för att säkerställa att arkivlokalen uppfyller riksarkivets föreskrifter. En arkivlokal ska vara skyddad mot vatten och skadlig fukt, brand etc.
- Tekniska möjligheter för elektronisk långtidbevaring behöver utredas.
- Bolaget saknar en arkivförteckning. Enligt arkivlagen (1990:782) § 6 ska arkivbeskrivning och arkivförteckning finnas.

Diarieföring

- Bolaget behöver säkerställa att diariet uppfyller säkerhetskrav så att allmänna handlingar inte riskerar att bli förstörda.
- Av bolagets diarieförda handlingar framgår inte på ett tydligt sätt om en allmän handling
  - Är inkommen eller upprättad
  - Datum när handling inkom eller upprättades

Med anledning av våra iakttagelser har vi under granskningsarbetet lämnat följande rekommendationer:

- Se över dokumenthanteringsplanen och komplettera med uppgifter om organisation, arkiv, slutförvaring.
- Säkerställ att bolagets arkiv uppfyller krav på fysiskt skydd och är anpassat för elektronisk långtidsbevaring.

- Säkerställ att obligatoriska uppgifter vid diarieföring av allmänna handlingar tydligt framgår.

I mitten av februari 2022 godkände bolagets VD en handlingsplan med åtgärder för att rätta till bristerna.

Vår kommentar

Granskningen visar att styrelsen för år 2021 inte säkerställde en tillräcklig styrning och kontroll över bolagets allmänna handlingar. Vi bedömer att den handlingsplan som VD har godkänt är tillräcklig för att under år 2022 rätta till bristerna. Vi rekommenderar att styrelsen under år 2022 följer upp att åtgärderna i handlingsplanen blir genomförda.

Styrelsens årsredovisning

Krav på årsredovisningen

Enligt årsredovisningslagen ska styrelsens förvaltningsberättelse innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat. Styrelsen ska redogöra för händelser av väsentlig betydelse för företaget som inträffat under räkenskapsåret. Styrelsen ska enligt årsredovisningslagen också redogöra för företagets förväntade framtida utveckling inklusive beskrivningar av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer.

Enligt ägardirektivet ska bolagets styrelse i sin förvaltningsberättelse utöver kraven i aktiebolagslagen redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det kommunala ändamålet och kommunala befogenheterna som anges i bolagsordningen. Redovisningen ska vara utformad så att den kan utgöra grund för regionstyrelsernas uppsiktsplikt enligt kommunallagen och lekmannarevisorernas granskning.

Styrelsens årsredovisning för år 2021

I inledningen av förvaltningsberättelsen redovisade styrelsen att pandemin medförde starkt ändrade resvanor. Framför allt minskade affärsresandet och fritidsresandet kraftigt. Styrelsen uppgav att Norrtåg AB och operatören under år 2021 hade inriktat arbetet på att skapa förutsättningar för tryggt resande och upprätthålla trafik på samtliga linjer. I förvaltningsberättelsen kan man läsa att resandet år 2021 minskade med 44 procent i jämförelsen med år 2019. Minskningen hade haft en negativ påverkan på operatörens ekonomiska resultat. I december 2020 hade Vy begärt förhandlingar om avtalet med Norrtåg AB med hänvisning om väsentligt förändrade förhållanden. I förvaltningsberättelsen kan man läsa att förhandlingarna hade fortsatt under år 2022 och var fortsatt pågående. Förhandlingarna avsåg den resterande avtalsperioden fram till slutet av år 2025. I förvaltningsberättelsen fanns också uppgifter om bland annat:

- Bolaget hade fortsatt arbetet med att ta fram en ny tågstrategi.
- Bolagets bidrag till förbättrad miljö och minskad klimatpåverkan.
- Bolaget hade tillsammans med de regionala kollektivtrafikmyndigheterna träffat ett nytt avtal med Trafikverket
- Händelser och resultat inom respektive verksamhetsområde:

- Resenär
- Utbud
- Varumärke
- Ekonomi och styrning

Av den ekonomiska redovisningen framgår att bolaget år 2021 hade intäkter på 409 miljoner kronor. Den regionala finansieringen för trafiken uppgick till 190 miljoner kronor vilket var 205 000 kronor lägre än inbetalt av ägarna. Dessa 205 000 kronor bokades upp som skuld till ägarna.

I tabellen nedan redogör vi för hur styrelsen redovisade resultaten för sina mål. Av redovisningen framgår att flertalet av målen uppnåddes.

Målområde	Mål 2021	Styrelsens redovisning	Vår kommentar
Resenär			
Helhetsintryck (NKI)	Utgår på grund av pandemin	-	-
Utbud			
Regularitet*	95%	97,4%	Uppnås
Punktlighet*	95%	97,0%	Uppnås
Varumärke			
Resandeutveckling	Under kvartal 4 ska resandet återgå till 2016 års volymer	-22%	Uppnås inte
Känt varumärke	Utgår	-	-
Positivt inställda till varumärke	Utgår	-	-
Ekonomi/Styrning			
Ekonomi	Ekonomi i balans	Ekonomi i balans	Uppnås
God ekonomisk hushållning	Årlig uppföljning av verksamhetsplan med fokusområden.	Årlig uppföljning av verksamhetsplan med fokusområden	Av protokollgranskning framgår att styrelsen genomförde uppföljningen i december 2021.

* Målsättning utifrån trafikpåverkande händelser som operatören styr över. Om man inte skulle räkna bort faktorer som operatören inte har rådighet över skulle regulariteten uppgå till 89 % och punktligheten till 84,6 %.

I förvaltningsberättelsen intygade styrelsen att bolagets verksamhet hade genomförts i enlighet med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna. Analysen gjordes utifrån:

- Bolagsordning
- Ägardirektiv
- Mål i verksamhetsplanen för år 2021
- Grundprinciper för de kommunala befogenheterna

I förvaltningsberättelsen redovisade styrelsen också att:

- En årlig enkät visat att styrelsearbetet hade fungerat bra.
- Att den årliga uppföljningen av planen för internkontroll visat det inte fanns brister som innebar att bolaget behövde vidta några särskilda åtgärder.

Vår kommentar

Vi bedömer att styrelsen i förvaltningsberättelsen på ett bra sätt redovisar väsentliga händelser under år 2021 och risker som är förknippade med framtiden. Förvaltningsberättelsen är informativ och välskriven.

Vår protokollgranskning visar att styrelsen den 3 juni 2021, §832, godkände den skriftlig utvärdering om att bolagets verksamhet var genomförd i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv, konsortialavtal och andra grundläggandestyrdokument för år 2021. Vi rekommenderar att styrelsen gör denna utvärdering så att utvärderingen avser hela verksamhetsåret.

5. Uppföljning av rekommendationer

I tabellen nedan har vi sammanställt uppgifter om styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2020 års granskning.

Rekommendation	Bedömning	Vår kommentar
Ställ krav på skriftlig utvärdering av om verksamheten är genomförd i enlighet med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna.		.
Komplettera de mångåriga målen med årliga mål.		
Utveckla metodmässigt internkontrollplanen och uppföljningen av planen.		I 2020 års granskning rekommenderade vi att styrelsen skulle utveckla arbetet med den interna kontrollen. Styrelsen beslutade dock om sin internkontrollplan för år 2021

innan vi hade avslutat 2020 års granskning. Vi bedömer även i 2021 års granskning att arbetet med den interna kontrollen behöver utvecklas.

Vår kommentar

Styrelsen har vidtagit åtgärder. Internkontrollplanen och uppföljningen av planen kan dock utvecklas metodmässigt.

6. Svar på revisionsfrågor

Med hänsyn till omständigheterna med pandemin bedömer vi att bolagets verksamhet år 2021 genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Vi bedömer också att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning och uppföljning.

Bolagets styrelse bedömer att verksamheten år 2021 genomfördes i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	JA	
Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?	JA	
Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	JA	
Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2020 års granskning?	DELVIS	

Rekommendationer till styrelsen

- Utveckla metodmässigt internkontrollplanen och uppföljningen av planen.
- Följ upp att åtgärderna i handlingsplanen för hantering av allmänna handlingar blir genomförda.
- Se till att styrelsens utvärdering om verksamheten är genomförd i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna omfattar hela verksamhetsåret.

Umeå den 3 mars 2022

Richard Norberg
Certifierad kommunal revisor

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Bilaga

Exempel på information till styrelsen om ERTMS under år 2021.

Datum för sammanträde	Information
2021-02-24, §800, 805 och 809	<p>Information om att uppgraderingen skulle belasta fordonshyrorna under 5-10 år. Kostnadsbilden var att de direkta och indirekta kostnaderna uppgick till 46 miljoner kronor. Arbete med en sammanställning av merkostnaderna pågick. Pågick dialog med Trafikverket om kompensation.</p> <p>Läget med ERTMS var enligt rapporteringen till styrelsen kritisk för tillgängligheten på fordon eftersom Norrtåg även var på var in i en period av underhåll. Enligt rapporteringen fanns det reservfordon för att trafiken inte skulle drabbas.</p> <p>Styrelsen fick också information om kommande möte i den s.k. Järnvägsstrategigruppen där ERTMS skulle diskuteras.</p>
2021-04-12, §813 och 816	<p>Information om att styrelsens ordförande i enlighet med ett tidigare beslut av styrelsen hade överlämnat skriftliga krav till Trafikverket om kompensation för merkostnader på grund av ERTMS. Styrelsens ordförande och Norrtågs VD skulle företräda bolaget i den fortsatta dialogen.</p> <p>Det var fortsatt stora förseningar i uppgraderingen av ERTMS. Förseningarna gav effekter på det underhåll som planerades. Norrtågs VD och tekniske chef hade börjat med veckovisa möten för att säkerställa att uppgraderingen blev genomförd i syfte att säkerställa tillgången på fordon för trafik år 2022.</p>
2021-06-03, §827 och 830	<p>Styrelsens ordförande informerade om att Trafikverket meddelat att de inte hade möjlighet att ge kompensation till operatör för merkostnader för uppgradering av ERTMS. Styrelsens ordförande informerade också att hon och regionråden i Jämtland Härjedalen och Region Västerbotten hade diskuterat</p>

frågan med statssekreteraren på Infrastrukturdepartementet. Styrelsen ansåg att regionerna borde vara avsändare i frågan om kompensation för merkostnader för ERTMS.

Styrelsen fick information om att tidplanerna för uppgraderingen av ERTMS hade flyttats fram och att parallella processer med uppgraderingar och underhåll på sikt skulle medföra brist på fordon och ökade kostnader. Enligt rapporteringen var det i dagsläget svårt att få en total överblick över alla konsekvenser av den försenade uppgraderingen. Trafikföretaget Vy hade haft stora störningar på Haparandbanan under april och maj 2021 på grund av att fordon utrustade med ERTMS EOS4 hade problem att köra på banan. Det pågick diskussioner med Trafikverket men de åtgärder som Trafikverket hade vidtagit hade inte hjälpt.

2021-09-28, §841

Information om att riksdagsledamot Jörgen Berglund ställt en interpellation till infrastrukturminister Tobias Enroth om kostnader förknippade med ERTMS. I september 2021 svarade infrastrukturministern att han såg allvarligt på att kostnaderna ökat för staten och för den regionala tågtrafiken. Departementet hade gett i uppdrag till Trafikverket att redovisa förslag på åtgärder den 30 november 2021. I styrelsens protokoll från den 28 september 2021 kan man läsa att regionerna skulle fortsätta driva frågan.

2021-09-28, §843

Information om att uppgraderingar av ombordsystemet ERTMS EOS4 pågick men att det var förseningar.

2021-12-01, §862

Information om den rapport som Trafikverket lämnat till infrastrukturministern om införandet av ERTMS. Slutsatsen är att ERTMS ska införas och att den principiella frågan om statlig medfinansiering behövde lösas. Enligt utredningen innebar utebliven statlig finansiering risk att mindre aktörer skulle slås ut. Utredningen

---

kommenterade inte merkostnader för pilotprojektet att testa tekniken på Norrtågs trafik. Av protokollet framgår att Norrtåg AB skulle försöka få ett möte med Trafikverkets nya generaldirektör. Norrtågs styrelsen påtalade också vikten av att regionernas företrädare uppvaktade Infrastrukturdepartementet.

2021-12-01, §865

Information om installeringar av ERTM på fordon. Information om att förse- ningar av ERTMS i kombination med planerat underhåll hade medfört for- donsbrist. Positivt var att den nya ge- nerationen av ERTMS som infördes i december 2021 på Botniabanan hade fungerat bra utan några större tekniska störningar.

Plats för företagets logotyp 	Dokumentnamn Handlingsplan granskning av allmänna handlingar	
Företag Norrtåg AB	Datum 2022-02-16	Version 1
Deltagare Emilie Thelander, Joakim Berg, Annika Garpefjäll	Framtagen av ET	Godkänd av Maria Högländer, VD

Utförda kontroller

Arkiv	Svar revision	Kommentar revision	Åtgärd NAB	Ansvarig	Klart när?	Kontroll utförd (datum)
1. Har styrelsen säkerställt att bolagets arkiv hålls ordnat och vårdas enligt arkivlagen?	Delvis	Styrande dokument finns, men behöver renodlas och kompletteras med uppgifter. Tveksamheter kring bolagets elektroniska arkiv och hur handlingar ska långtidsbevaras. Det fysiska arkivet saknar brandskyddsörr.	NAB kompletterar styrande dokument med de uppgifter som saknas. NAB kontaktar arkivet för Region Västerbotten och sätter upp en plan för långtidsbevaring och slutförvaring. NAB ser över möjligheterna att förbättra det fysiska arkivet.	ET ET ET	2022-05 2022-09 2022-05	
a. Har bolaget en arkivbeskrivning?	Delvis	Information som ska finnas i arkivbeskrivning finns både i riktlinjer för dokumenthantering och dokumenthanteringsplan. Det bör dock tydligare framgå vilken som är arkivbeskrivning och kompletteras med uppgifter om arkivmyndig och slutförvaring hos ägare. Av riktlinjer för dokumenthantering framgår att inga pappershandlingar ska bevaras (med undantag för avtal i paper). Handlingar scannas in och bevaras i elektronisk form- Detta framgår dock ej tydligt av dokumenthanteringsplan. Där det står att handlingar förvaras i märkta pärmar.	NAB upprättar en tydlig arkivbeskrivning NAB kompletterar arkivbeskrivning med uppgifter om arkivmyndighet och slutförvaring (när sådana uppgifter finns). NAB tydliggör i dokumenthanteringsplan hur handlingar bevaras.	ET ET ET	2022-05 2022-09 2022-05	

		Tveksamt om sharepoint och team engine är godkända arkivsystem för elektronisk långtidsbevaring. Enligt muntlig uppgift är beslut inte kommunicerat med ägare (mottagare av handlingar för slutförvaring).	NAB tar reda på om Sharepoint är ett godkänt system för långtidsbevaring. Handlingar som bevaras eller upprättas i Team Engine ska även diarieföras, för att säkerställa långtidsbevaring. NAB tillser att dokumenthanteringsplanen uppdateras. NAB tillser att handlingar som ska långtidsbevaras diarieförs.	ET	2022-05	
				ET	2022-05	
b. Har bolaget en arkivförteckning?	Nej	Efterfrågat men hittas inte. Handlingar i arkivet packade i märkta lådor.	NAB upprättar en arkivförteckning.	ET	2022-05	
c. Har bolaget en dokumenthanteringsplan?	Ja	Saknar beskrivning av organisationen och verksamheten (finns dock i riktlinjerna) och uppgift om arkivmyndighet och slutförvaring av handlingar.	NAB kompletterar med beskrivning av organisationen och verksamheten, uppgift om arkivmyndighet och slutförvaring av handlingar.	ET	2022-05	
d. Uppfyller bolagets fysiska arkiv Riksarkivets krav på lokalen?	Nej	Arkiv låg nere i en källare med enbart nåddörr dvs. inte brandskyddat. Sval temperatur och med flertalet rör i lokalen.	Se Arkiv punkt 1			
e. Har bolaget utsett en eller flera arkivansvariga?	–	Ska göras enligt fullmäktiges arkivreglemente. Det kan dock inte betraktats vara ett krav eftersom regionen inte via bolagsordning eller ägardirektiv sett till att det är bindande för bolaget.	–			
f. Har bolaget utsett en eller flera arkivredogörare?	–	Ska göras enligt fullmäktiges arkivreglemente. Det kan dock inte betraktats vara ett krav eftersom regionen inte via bolagsordning eller ägardirektiv sett till att det är bindande för bolaget.	–			
Allmänna handlingar						
1. Har styrelsen säkerställt att dess allmänna handlingar hanteras i enlighet med lagens krav?	Delvis	Kontroll av diariet visar att det inte på ett enkelt sätt går att fastställa om en handling är inkommen eller upprättad och vilket datum. Tillräckligt skydd av handlingar behöver säkerställas så att allmänna handlingar inte kan förstöras.	NAB ser över de tekniska möjligheterna att lägga till dessa funktioner (inkommen/upprättad, samt datum för dessa) i diariesystemet. NAB ser över möjligheten att ta bort raderingsfunktionen i diariet, samt lägga till makuleringsmärkning av dokkument.	ET	2022-09	
				ET	2022-09	

		Positivt att styrdokument och rutiner finns.				
a. Finns riktlinjer och rutiner som reglerar hur allmänna handlingar diarieförs eller hållas ordnade?	Ja	Finns i riktlinjer för dokumenthantering.				
b. Finns en beskrivning av bolagets organisation och verksamhet, register, förteckningar med syfte att underlätta sökande efter allmänna handlingar?	Ja	Förteckning av arkivet saknas dock.	NAB upprättar en förteckning av arkivet.	ET	2022-05	
c. Om bolaget hanterar sekretesskyddade uppgifter, framgår vilka bestämmelser om sekretess som vanligen tillämpas?	Delvis	Hanterar sekretess vid upphandling. Framgår av riktlinjer hur sekretesskyddad information hanteras dock ej vilka paragrafer i OSL som åberopas.	NAB tar fram beskrivning över vilka paragrafer i OSL som åberopas vid sekretess.	ET	2022-05	
d. Finns rutiner för utlämning av allmänna handlingar? Är det tydligt vem som fattar beslut om att inte lämna ut en handling?	Ja	Finns i riktlinjer för dokumenthantering.				
Tillämpning						
Finns system för diarieföring?	Ja	Egenutvecklat diarium i sharepoint. Finns klassificeringsstruktur med olika ärende- och handlingstyper. Framgår av dokumenthanteringsplan var handlingar finns registrerade/ordnade.				
Uppfyller system rimliga krav på säkerhet, tillgänglighet och ordning och reda?	Nej	Säkerhet: Oklart med tanke på att det är ett molnbaserat system. Enligt muntlig uppgift från administrator går det utan vidare att radera diarieförd handling, vilket inte kan anses rättssäkert. Kan inte bedöma säkerheten för de handlingar som förvaras i Team Engine. Tillgänglighet/ordning: Det går enkelt att söka och hitta och det framgår av dokumenthanteringsplan var handlingar ska finnas.	Se Allmänna handlingar punkt 1 Se Arkiv punkt 1a			

		<p>Brister i diarieföring: Går ej enkelt att fastställa om en handling är inkommen eller upprättad. Går ej enkelt fastställa datum för inkommande/upprättande. Funktioner för dessa uppgifter saknas i systemet.</p> <p>Behöver bygga ut vissa funktioner i systemet, samt säkerställa att det inte går radera handlingar utan vidare.</p>	Se Allmänna handlingar punkt 1			
Visar stickprov att bolaget lever upp till kraven i lagstiftningen?	Nej	<p>Sökning i diariet genomförd. Tillgänglighet bra på så vis att det går enkelt att söka och hitta dokument. Kontroll av information diarieförd för 5 handlingar. Av diariet framgår ej tydligt om handling är inkommen/upprättad samt vilket datum handlingen inkom/upprättades.</p>	Se Allmänna handlingar punkt 1			
Följer styrelsen/bolaget själv upp hanteringen av allmänna handlingar? Isf hur?	Nej	Inga kontroller i internkontrollplan	NAB tar ställning till om hantering av allmänna handlingar ska finnas med i internkontrollplan.		2022-05	

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Norrtåg AB, org.nr 556758-3496

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Norrtåg AB för år 2021.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Norrtåg ABs finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för Norrtåg AB.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Norrtåg AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Norrtåg AB för år 2021 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Norrtåg AB enligt god revisors sed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Umeå den dag som framgår av vår elektroniska signatur

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Huvudansvarig revisor

Peter Söderman
Auktoriserad revisor

Håkan Jonsson
Auktoriserad revisor

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: PETER SÖDERMAN

Peter Söderman

2022-03-17 16:22:12 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Håkan Andreas Jonsson

Håkan Jonsson

Auktoriserad revisor

2022-03-17 15:52:50 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post